

د وردگ پوهنتون پېژندنه

د وردگ ولايت په کچه د پوهنتون د ايجاد غوښتنه ډېره پخوانۍ مخينه لري، په دغه ولايت کې پوهنتون يو داسې نوم و، چې هره کورنۍ ورسره آشنا وه او په هره کورنۍ کې يې يو استازی (محصل) درلود، پر دې سربېره د افغانستان د ډېری پوهنتونونو يو زيات شمېر محصلين له دغه ولايت څخه وو او دې خبرې د هېواد په کچه شهرت موندلی و، په دغه ولايت کې خلک له پوهنتون سره ځانگړې مينه او علاقمندي لري او دا تر ټولو ډېره د وياړه خبره بولي، چې بچيان يې پوهنتون کې زده کړې وکړي او يا هم له پوهنتون څخه فارغ شي. له همدې امله له ډېر پخوا راهيسې په پراخه کچه په دغه ولايت کې د پوهنتون د ايجاد غوښتنه کېده، که څه هم تر ډېره ځنډه دغې غوښتنې ته ځواب ونه ويل شو، خو بالاخره په ۱۳۹۲ کال کې دغه موضوع د يوې پراخې ولسي غوښتنې په توگه له لوړو زده کړو وزارت سره شريکه شوه، که څه هم په لومړيو کې ورته مثبت ځواب ونه ويل شو، خود پرلپسې تاکيد په پايله کې موضوع د لوړو زده کړو وزارت له لوري د (۳۴۴) گڼه او (1392-08-05) نېټې وړانديز په ترڅ کې د وخت جمهوري رياست ته وړانديز شوه، چې د (۶۲۳۶) گڼې او (۱۳۹۲-۱۰-۰۴) نېټې حکم په ترڅ کې ورته منظوري ورکړل شوه او د لوړو زده کړو وزارت ته دنده وسپارل شوه، ترڅو د کرنې او اوبولگونې وزارت سره په همغږۍ په اوسني موقعيت (ټوپ دښته) کې د پوهنتون لپاره د ځمکې ټاکلو په برخه کې اجراءات وکړي. د همدغه حکم په رڼا کې د لوړو زده کړو وزارت او د افغانستان د ځمکو د مستقلي ادارې اړوند د ځمکو د تنظيم او توزيع رياست د يو باصلاحيته پلاوي ترمنځ د يو پروتوکول په لاسليکولو سره ۵۰۰ جريبه ځمکه وردگ پوهنتون ته انتقال او د (۲۹۱۶۳/۷۱۹) گڼې او (۱۳۹۴-۸-۳) ليک په برنست ورته وسپارل شوه. د ځمکې تر انتقال وړاندې په ۱۳۹۳ لمريز کال کې لوړو زده کړو وزارت دغه پوهنتون ته په علمي او اداري برخو کې مختصر رسمي تشکيل منظور کړ، چې د مؤسسې رياست، د بشری سرچينو عمومي مديريت، د مالي او اداري چارو مديريت، د کرنې پوهنځي رياست، د کرنې پوهنځي تدريسي مديريت، د هارټيکلچر او مالدارۍ دپارتمتونه له شپږو تنو کادري بستونو سره په کې شامل وو. په ۱۳۹۳ لمريز کال کې د يو لړ ستونزو او ځای د نه شتون له امله دغه پوهنتون فعاليت پيل نه شو کړی، کادري بستونه يې هم موقتاً نورو پوهنتونونو ته ورکړل شول، خو په ۱۳۹۴ لمريز کال کې دغه پوهنتون پر همدغه لږ شمېر تشکيل له گڼو ستونزو او مشکلاتو سره مل په کار پيل کړ، خو د مالدارۍ په برخه کې د کادرونو د نه پيدا کېدو له امله دغه پوهنتون اړ شو، ترڅو له لوړو زده کړو وزارت څخه د مالدارۍ دپارتمنت پرځای د اگرونومي دپارتمنت د ايجاد غوښتنه وکړي، په پای کې لوړو زده کړو وزارت د (۵۱۲/۵۱۵) گڼې او (۱۳۹۴/۲/۱۴) نېټې حکم په واسطه د مالدارۍ دپارتمنت په ځای د اگرونومي دپارتمنت منظور کړ. په دې توگه د لومړي ځل لپاره د ۱۳۹۴ کال له کانکور ازموينې څخه د کرنې پوهنځي دوو څانگو (اگرونومي او هارټيکلچر) ته يوسلو پنځوس (۱۵۰) تنه محصلين جذب شول.

وردگ پوهنتون په پیل کې مشخص تعمیر او ځای نه درلود، له همدې امله ورته د ټوپ دښتې د لیسې یو تعمیر په اختیار کې ورکړل شو، ترڅو خپل لومړني فعالیتونه په دغه ودانۍ کې پیل کړي، یادې ودانۍ اووه اطاقونه لرل، چې په دوو اطاقونو کې دفترونه جوړ شول، درې اطاقونه محصلینو ته د شپې تېرولو لپاره ځانگړي شول، یو اطاق ورته د ټولگي په توگه په پام کې ونیول شو او یو بل اطاق محافطینو ته ځانگړی شو. که څه هم پیل ډېر سخت و، هېڅ ډول امکانات د دغه پوهنتون په اختیار کې نه وو، له هره اړخه دغه پوهنتون له ستونزو او مشکلاتو سره مخ وه، خو د دې ټولو ستونزو د حل لپاره یوازې یوه تکیه موجوده وه، چې هغه پر الله پاک باور او د عامو خلکو قوي ملاتړ و، چې دغه پوهنتون یې پر پښو ودراره. د ۱۳۹۴ تحصيلي کال په وروستيو کې د ازموينو ملي ادارې د ۱۳۹۵ کال لپاره د محصلين د جذب ظرفیت وغوښت، په دې توگه د راتلونکي کال ستونزې رامخکې شوې او په دې اړه فکر وشو، چې څنگه کولای شو، په ۱۳۹۵ کال کې د روان کال پر ۱۵۰ تنو محصلينو سربېره ۱۵۰ تنو نورو محصلينو ته هم د تدریس زمینه مساعده کړو، د هغه وخت موجوده شرایطو ته په کتو سره دا کار ډېر سخت او ناشونی برېښېدو، ځکه له یوې خوا د یخۍ موسم راوړسېد او بل پلو پوهنتون د راتلونکي کال د محصلينو لپاره مناسب ځای نه درلود. له همدې امله ستونزه د هغه وخت له قومي مشرانو، علماوو، د پوهنتون استادانو او سوداگرو سره شریکه شوه، الحمدلله د ولسونو، مشرانو، علماوو، استادانو او سوداگرو د قوي عزم په پایله کې پرېکړه وشوه، ترڅو په لنډه موده کې پر هغه ځمکه باندي یو کوچنی تعمیر جوړ کړي، چې د پوهنتون لپاره ځانگړې شوې وه. عامو خلکو او تجارانو یې د جوړولو ټټر وډباوه او د ۱۳۹۴ کال په قوس میاشتي د هغې کوچنۍ ودانۍ لومړنۍ لیکې پر ځمکه وکتل شوې، چې د ۱۳۹۵ کال په حمل میاشتي کې باید ۳۰۰ تنه محصلينو په کې تحصیل پیل کړی وی. له نیکه مرغه یاده ودانۍ د ژمي په دريو میاشتو کې بشپړه شوه او په حمل میاشت کې محصلينو په کې عملاً درسونه پیل کړل او د ټوپ لیسې په ودانۍ کې ورته لیلیه ورکړل شوه.

انځور 1: د ولسي تعمیر ودانې

که څه هم تر دې ځایه د وردګ پوهنتون مزل له ډېرو سختیو او کړاوونو ډک و، خو له دې وروسته لږ تر لږه د کار بستر معلوم شو، د پوهنتون ځمکه او موقعیت وټاکل شول او د لوړو زده کړو وزارت هغه ټولې پوښتنې ځواب شوې، چې له امله یې په ملي بودجه کې دغه پوهنتون ته برخه نه شوای ورکولی، د هغو له جملې څخه یو هم د ځمکې د لېږد مسله وه، چې د ۱۳۹۴ کال تر وروستیو پورې دغه پوهنتون ته وسپارل شوه او لوړو زده کړو وزارت په ۱۳۹۵ کال کې د ښوونې او روزنې پوهنځي ترسرلیک لاندې د لومړي ځل لپاره په ملي بودجه کې د دغې مؤسسې لپاره د یوې ودانۍ د جوړولو بودجه په پام کې ونیوه، چې د تدارکاتي چارو له بشپړولو وروسته یې په همدې کال د جوړولو چارې پیل شوې. دغه ودانۍ په ۱۳۹۷ کال کې بشپړه شوه، چې د نویو پوهنځیو د ایجاد لپاره یې زمینه مساعده کړه.

انځور 2: د ښوونې او روزنې پوهنځي ودانې

ورپسې په ۱۳۹۶ کال کې د بانکي جهاني (HEDP) له بودجې څخه د کرنې پوهنځي د ودانې د جوړولو چارې پیل شوې، د دغې ودانې چارې تر دې مهاله بشپړې شوې نه دي، خو لوړو زده کړو وزارت یې په ۱۴۰۴ کال کې د بشپړولو حکم کړی دی.

انځور 3: د کرنې پوهنځي ودانې

په همدغه (۱۳۹۶) کال کې د یو سوداگر (دکتور محمد خالد رحيمي وردگ) په مرسته د دغه پوهنتون لپاره په شپږسوه مترمربع مساحت کې د جامع مسجد د جوړولو چارې پیل او په ۱۳۹۷ کال کې بشپړې شوې، یاد مسجد په یوه پور کې په پاڅه او اساسي توگه جوړ شوی، چې ښکلې گمبزه، دنگ منار او عصري تشابونه لري.

انځور 4: د دکتور محمد خالد رحيمي جامع مسجد

په ۱۳۹۸ کال کې د څېړنيز مرکز د ودانۍ چارې پيل شوې، چې ترڅه ځنډ وروسته په ۱۴۰۳ کال کې بشپړې شوې، د دغې ودانۍ په جوړولو سره د وردگ پوهنتون د استادانو لپاره د څېړنې او مطالعې په برخه کې فرصتونه رامنځته او گڼې ستونزې پرې هوارې شوې.

انخور 5: د څېړنو مرکز ودانې

په ۱۴۰۲ کال کې د دغه پوهنتون له پنځه سوه جریبه ځمکې څخه د چاپېریال (احاطې) د جوړولو چارې پیل او په ۱۴۰۳ کال کې بشپړې شوې.

دغه راز په ۱۴۰۳ کال کې د دغه پوهنتون لپاره په اتلس جریبه ځمکه کې کرنیز تحقیقاتي فارم جوړ شو، چې د کرنې پوهنځي د استادانو او محصلینو لپاره یې د کرنیزو څېړنو لاره هواره کړه، پر دې سربېره په همدغه کال د لومړي ځل

لپاره پوهنتون د ښاري برېښنا شبکې سره وصل او گڼې ستونزې پرې هوارې شوې. په دې توگه په ۱۴۰۳ کال کې د سېلارو د تحکیم کارۍ، پلونو، اساسي او فرعي سرکونو د جوړولو او کرپولو چارې پیل او په ۱۴۰۴ کال کې بشپړې شوې.

تر بېخبنائي چارو ورهاخوا تر ۱۴۰۳ کال پورې په علمي برخو کې هم د پام وړ چارې ترسره شوې دي، د اکاډميکې پراختیا په لړ کې لاندې پوهنځي او دپارتمنتونه ایجاد شوي دي:

۱- د کرنې پوهنځی، چې په ۱۳۹۳ کال کې ایجاد شوی، د اګرانومي او هارټیکلچر دوه دپارتمنتونه لري او تر دې مهاله یې شپږ دورې فارغین ټولني ته د خدمت په موخه فارغ کړي دي.

۲- د ښوونې او روزنې پوهنځی، چې په ۱۳۹۹ کال کې ایجاد شوی، د ریاضي، فزیک، کیمیا او بیولوژي څلور دپارتمنتونه لري، له ریاضي او فزیک څانگو څخه یې یوازې دوې دورې محصلین ټولني ته د خدمت په موخه فارغ شوي دي.

۳- د کمپیوټر ساینس پوهنځی، چې په ۱۴۰۰ کال کې ایجاد شوی، د معلوماتي سیستمونو او د شبکې انجینرۍ دوه دپارتمنتونه لري او په ۱۴۰۴ کال کې به لومړۍ دوره محصلین ټولني ته د خدمت په موخه فارغ کړي.

۴- د شریعاتو پوهنځی، چې په ۱۴۰۱ کال کې ایجاد شوی، د فقهې او قانون، او اسلامي تعلیماتو دوه دپارتمنتونه لري او په ۱۴۰۵ کال کې به لومړۍ دوره محصلین ټولني ته د خدمت په موخه فارغ کړي.

۵- د اقتصاد پوهنځی، چې په ۱۴۰۲ کال کې ایجاد شوی، د ادارې او سوداګرۍ، او ملي اقتصاد دوه دپارتمنتونه لري او په ۱۴۰۷ کال کې به لومړۍ دوره محصلین ټولني ته د خدمت په موخه فارغ کړي.

په دې توگه وردګ پوهنتون تر دې مهاله پنځه پوهنځي، ۱۳ دپارتمنتونه، ۱۳۷۲ تنه محصلین، ۷۶ تنه کادري تشکیل، ۷۷ تنه اداري تشکیل لري.